

Leerlingboekje les 3 en 4

Naam:.....

Schrijfoopdracht 2 Wie zijn zij?

Groep 7

Leren schrijven met peer response

Tekst: M. Hoogeveen, A. van Gelderen, A. Wijnbergh

Illustraties: V. van Asperen

SLO, 2018

Waarover gaan de lessen?

De tekst die je deze les gaat schrijven komt ook in het boek: "Beschrijvingen van jezelf en anderen".

Biografie: een beschrijving van het leven van een andere persoon

In deze les beschrijf je het leven van een volwassene die je goed kent en waar je een goede band mee hebt.

In deze lessen leer je:

- Welke woorden je kunt gebruiken om duidelijk te maken waarom en waardoor dingen in het leven van anderen gebeuren (*uitlegwoorden*).

Les 3 Wie zijn zij?

Voor het schrijven: oefenen met uitlegwoorden

In een beschrijving van iemands leven moet je laten zien hoe gebeurtenissen met elkaar samenhangen. Je maakt duidelijk *waarom* iemand iets doet en *waardoor* iemand iets meemaakt.

- Lees in deze beschrijving hoe Jeroen duidelijk maakt waarom en waardoor dingen gebeuren:

Wie is oma Tosca?

Mijn oma werd in 1943 in Rotterdam geboren. Dat was een moeilijke tijd omdat het midden in de oorlog was. Door de oorlog leefden veel mensen in angst en hadden ze weinig te eten. Doordat er een kelder onder hun huis was waarin ze konden schuilen, heeft het gezin van mijn oma het bombardement op Rotterdam overleefd.

De verhalen van haar ouders over de oorlog hebben invloed gehad op oma's leven. Na haar studie Engels is ze veel grote reizen gaan maken. Ze wilde zoveel mogelijk van de vrijheid en van het leven genieten. Later is ze als lerares in Afrika gaan werken. Hierdoor heeft ze veel avonturen meegemaakt. Zo herinnert ze zich nog goed dat ze ooit een slang uit haar klaslokaal moest jagen. Iemand had in de pauze de deur open laten staan zodat het beest naar binnen kon glippen.

Mijn oma is een leuk, aardig en vrolijk mens. Ze kan heel levendig vertellen over wat ze allemaal meegemaakt heeft. Soms is ze niet te stoppen, dan vraag ik gewoon of ik even TV mag gaan kijken.

Jeroen, groep 7

Opdracht 1 (werk alleen)

Lees de volgende uitleg:

Jeroen geeft een beschrijving van het leven van zijn oma. Hij beschrijft *wat* er gebeurde in haar leven en legt uit *waarom* en *waardoor* die dingen gebeurden. De woorden waarmee Jeroen uitlegt *waarom* en *waardoor* dingen gebeurden noemen we **uitlegwoorden**.

Voorbeelden van uitlegwoorden:

want
omdat
daarom
waarom
namelijk
immers
aangezien
daardoor

Opdracht 2 (werk alleen)

Zet in de volgende tekst:

- een streep onder de *uitlegwoorden*.

Oma Tosca

Mijn oma werd in 1943 in Rotterdam geboren. Dat was een moeilijke tijd omdat het midden in de oorlog was. Door de oorlog leefden veel mensen in angst en hadden ze weinig te eten. Doordat er een kelder onder hun huis was waarin ze konden schuilen, heeft het gezin van mijn oma het bombardement op Rotterdam overleefd.

De verhalen van haar ouders over de oorlog hebben invloed gehad op oma's leven. Na haar studie Engels is ze veel grote reizen gaan maken. Ze wilde zoveel mogelijk van de vrijheid en van het leven genieten. Later is ze als lerares in Afrika gaan werken. Hierdoor heeft ze veel avonturen meegemaakt. Zo herinnert ze zich nog goed dat ze ooit een slang uit haar klaslokaal moest jagen. Iemand had in de pauze de deur open laten staan zodat het beest naar binnen kon glippen.

Mijn oma is een leuk, aardig en vrolijk mens. Ze kan heel levendig vertellen over wat ze allemaal meegemaakt heeft. Soms is ze niet te stoppen, dan vraag ik gewoon of ik even TV mag gaan kijken.

Opdracht 3 (werk samen)

Vergelijk met je maatje wat jullie onderstreept hebben en bespreek de verschillen:

- Leg elkaar je keuzes uit. Waaraan zie je dat het om *uitlegwoorden* gaat?

Opdracht 4 (werk samen)

Pak een willekeurig boek en lees een deel van de tekst.

Zoek drie uitlegwoorden in de tekst en schrijf op wat deze woorden uitleggen:

1.

2.

3.

Opdracht 5 (werk alleen)

Lees de volgende uitleg:

Je hebt net geleerd dat je **uitlegwoorden** kunt gebruiken om iets uit te leggen. Met uitlegwoorden geef je een verklaring voor iets. Kijk maar naar de volgende zin:

"Dat was een moeilijke tijd *omdat* het midden in de oorlog was".

Met uitlegwoorden kun je ook duidelijk maken wat de oorzaak van iets is. Kijk maar naar de volgende zin:

"*Door* de oorlog leefden veel mensen in angst en hadden ze weinig te eten".

Je kunt ook duidelijk maken waarom en waardoor iets gebeurt door twee zinnen achter elkaar te zetten en het uitlegwoord weg te laten.

Bijvoorbeeld: Ze is veel grote reizen gaan *maken*. Ze wilde zo veel mogelijk genieten. Deze zin kun je lezen als: ze is veel grote reizen gaan maken **want** ze wilde zoveel mogelijk genieten.

Het uitlegwoord wordt verzwegen, maar de betekenis van de zinnen achter elkaar is hetzelfde als wanneer het uitlegwoord er wel had gestaan. Schrijvers laten het uitlegwoord soms weg om niet alsmaar *want* of *omdat* te hoeven schrijven. Als je als schrijver te vaak dezelfde woorden gebruikt, wordt een tekst saai om te lezen.

Opdracht 6 (werk samen)

Bespreek samen wat je net gelezen hebt over het *verzwegen uitlegwoord*.

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt.

Kies samen minimaal één van de drie zinnen hieronder. Vul de zin aan met een tweede zin en verzwijg het uitlegwoord.

Bijvoorbeeld: Hij haalde niet hard genoeg uit. De bal bleef liggen (verzwegen uitlegwoord: zodat).

1. We noemen deze kamer de zonnekamer.

(verzwegen uitlegwoord:.....)

2. Ik zie mijn moeder 's morgens nooit.

(verzwegen uitlegwoord:.....)

3. Je hebt de x-box nu lang genoeg gehad.

(verzwegen uitlegwoord:.....)

Maak de onderstaande zinnen af. Verzin samen een tweede zin met het *verzwegen uitlegwoord*:

1. Hij is.....

2. Zij heeft.....

Voor het schrijven: jouw tekst voorbereiden

Je gaat een tekst schrijven over een volwassene die jij graag mag. Je gaat het schrijven eerst voorbereiden. Hiervoor moet je de schrijfoopdracht weten.

□ Lees de schrijfoopdracht:

Schrijf een tekst over het leven van een volwassene die je goed kent. Beschrijf de achtergrond van de persoon (waar/wanneer is hij of zij geboren en opgegroeid), belangrijke gebeurtenissen in zijn of haar leven (wat heeft de persoon zoal gedaan) en enkele belangrijke eigenschappen (waarmee je laat zien wat voor persoon hij of zij is). Geef aan *waarom* en *waardoor* dingen gebeurden in het leven van jouw persoon.

Gebruik daarvoor **uitlegwoorden**. Gebruik ook uitlegwoorden om te laten zien waarom jij eigenschappen van deze persoon leuk vindt. Gebruik ook zinnen met **verzwegen uitlegwoorden** zodat je tekst niet saai wordt om te lezen.

Je tekst is ongeveer even lang als de voorbeeldtekst.

Je klasgenoten zullen het leuk vinden om te lezen over iemand waar jij een goede band mee hebt.

Opdracht 7 (werk samen)

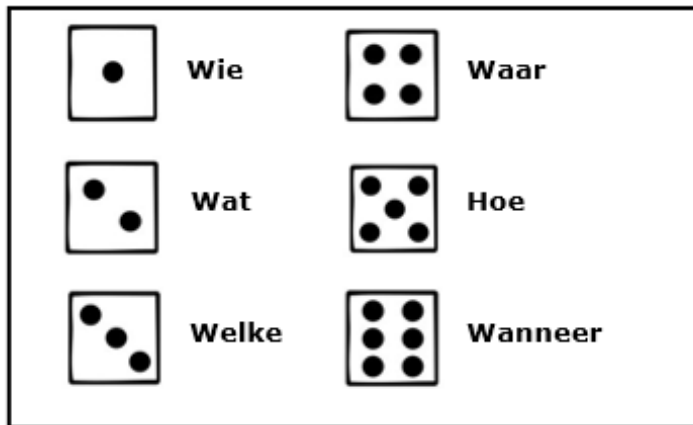
Je gaat een persoon interviewen. De informatie die je daarbij verzamelt, kun je gebruiken bij het schrijven.

Om te weten te komen *hoe en waarom* iemands leven op een bepaalde manier verlopen is, ga je die persoon interviewen. Het is belangrijk dat je dingen te weten komt over:

- iemands achtergrond
- gebeurtenissen in zijn/haar leven
- eigenschappen van deze persoon die jij leuk vindt

Je kunt veel te weten komen over een persoon als je **goede vragen** stelt. Om te oefenen met het leren stellen van goede vragen gaan jullie eerst elkaar interviewen.

- Gebruik een dobbelsteen.
- De interviewer begint zijn vraag met het vraagwoord dat hoort bij het aantal gegooiden ogen (zie afbeelding 1).
- De geïnterviewde geeft antwoord met meer dan vijf woorden.
- De interviewer vraagt door zodat de geïnterviewde zoveel mogelijk uitlegt over zijn leven.
- Draai na een tijdje de rollen van interviewer en geïnterviewde om.

Opdracht 8 (werk alleen)

- Maak een lijstje met vragen die je wilt gaan stellen aan de persoon die jij gaat beschrijven en gebruik het lijstje bij het interview.
 - Let op dat je goede, specifieke vragen stelt. Vraag bijvoorbeeld ‘wat doe je voor werk?’ in plaats van ‘wat doe je?’
- Maak een afspraak en interview de volwassene.
- Maak tijdens en vlak na het interview aantekeningen van wat deze persoon jou verteld heeft over zijn of haar leven.
- Deze aantekeningen ga je gebruiken bij opdracht 9 en heb je nodig voor het schrijven van je tekst.

Opdracht 9 (werk samen)

- Lees de schrijfoopdracht (zie p. 7) nog een keer.
- Lees en bespreek elkaars aantekeningen van het interview.
- Geef elkaar tips over welke dingen het leukste zijn om over deze persoon te schrijven. Schrijf ze hier of in de mindmap op de volgende bladzijde kort op.

Achtergrond (bijvoorbeeld: land, plaats, familiegegevens):

.....

.....

.....

Gebeurtenissen in het leven:

Uitleg/verklaring:

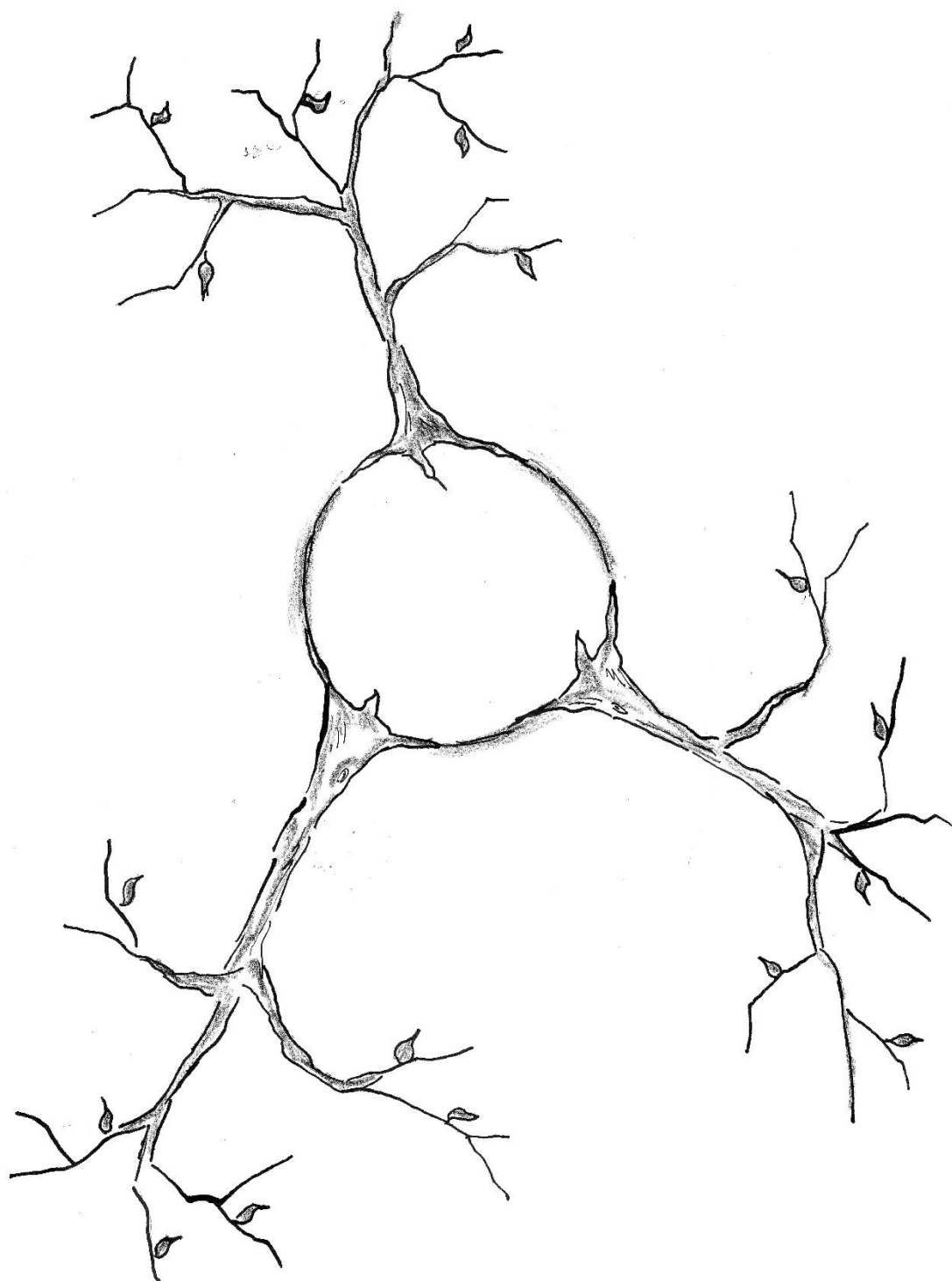
.....
.....
.....

Belangrijke eigenschappen:

.....

.....

.....

Tijdens het schrijven

Opdracht 10 (werk alleen)

Schrijf je tekst over het leven van jouw persoon:

- Gebruik de aantekeningen die je op bladzijden 9 of 10 maakte.
- Lees tijdens het schrijven terug wat je geschreven hebt en kijk of je ook beschrijft *waarom* en *waardoor* het leven van jouw persoon er zo uitzag en je deze persoon waardeert (*uitlegwoorden* en *verzwegen uitlegwoorden*).

Opdracht 11 (werk alleen)

- Sla je tekst op in je map met je **naam+les3versie1**.
- Print je tekst en schrijf je **naam+les3versie1** erop.
- Bewaar je tekst!

Les 4 Wie zijn zij?

Na het schrijven: je tekst bespreken en veranderen

Eerst lees je je tekst nog eens om te zien of alles duidelijk is en wat er veranderd kan worden. Daarna bespreek je de tekst met je klasgenoot. Je gebruikt het commentaar van je klasgenoot om je tekst te veranderen.

Opdracht 1 (werk alleen)

Lees je tekst nog eens helemaal en vraag je af of:

1. Je voor de lezer duidelijk maakt **waarom** en **waardoor** het leven (achtergrond, gebeurtenissen, leuke eigenschappen) van jouw persoon er zo uitzag (*uitlegwoorden en zinnen met verzwegen uitlegwoorden*).
2. Je alles wat je hebt geschreven over deze persoon wilt delen in het boek "Beschrijvingen van jezelf en anderen".

Maak aantekeningen in je tekst waar de beschrijving van jouw persoon duidelijker en levendiger kan. Denk aan de uitlegwoorden.

Opdracht 2 (werk samen)

Bespreek jullie teksten om de beurt. Doe dat zo:

1. Lees de tekst van je klasgenoot.
2. Vertel wat je leuk vindt aan de tekst.
3. Vraag wat de schrijver wil veranderen om de tekst beter te maken.
4. Vertel de schrijver of je het eens bent met wat beter kan. Leg uit waarom.
5. Geef de schrijver tips hoe de beschrijving van het **waarom** en **waardoor** van het leven van de persoon beter kan (*uitlegwoorden, zinnen met verzwegen uitlegwoorden*).
6. Kijk of jij nog **andere** plaatsen ziet waar het waarom en waardoor duidelijker en levendiger beschreven kan worden.

Maak aantekeningen in je tekst van wat je nu nog meer wilt gaan veranderen.

Opdracht 3 (werk alleen)

Verander je tekst:

Open je eerste versie (**naam_les3versie1**).

Klik op opslaan als en sla je tekst op met je **naam+les4versie2** (als je nu dingen verandert en opslaat, is versie 1 ook nog bewaard als **naam+les3versie1**).

- Gebruik je aantekeningen van de tips van je klasgenoot.
- Let op de beschrijving van het *waarom* en *waardoor* (*uitlegwoorden, zinnen met verzwegen uitlegwoorden.*)

Opdracht 4 Je tekst bewaren en printen (werk alleen)

Klik op opslaan (niet: opslaan als, dat heb je bij opdracht 3 al gedaan) .

Print je tekst en schrijf je **naam+les4versie2** erop.

Bewaar je tekst!